

Xavier Escribano

Sujeto encarnado y expresión creadora

(Aproximación al pensamiento de Maurice Merleau-Ponty)

Xavier Escribano:

A partir de la noció de subjecte encarnat, resultant de la consideració del cos humà, o de la dimensió corpòria de la nostra existència, des de la perspectiva de la filosofia fenomenològica i existencial desenvolupada sobretot al llarg de la primera meitat del segle XX, es procura mostrar la forma en què l'estreta vinculació entre el cos i l'activitat creadora, entre el moviment de transcendència i la dinàmica corpòria, constitueix, a través d'un ampli ventall de temes i motius, l'entramat fonamental de la filosofia de l'encarnació de Merleau-Ponty.

L'important paper de la noció d'expressió en el pensament de Merleau-Ponty sobre el subjecte encarnat deriva del fet que permet copsar unitàriament el cos animat en la seva doble dimensió, natural i cultural. Això obre la possibilitat d'una hermenèutica del cos com paraula i obra d'art, al temps que, en un moviment de doble sentit, característic d'aquest pensador, tant el llenguatge com l'art, així com les altres produccions espirituals i culturals, també la filosofia, són il·luminades des de llur arrelament corporal i carnal.

La categoria d'expressió creadora, aquella per mitjà de la qual es transcendeixen les significacions ja donades i emergeix la novetat en l'ordre de la significació, compareix en el pensament de Merleau-Ponty, profundament arrelada en el comportament corpori i estretament vinculada a les nocions de gest i estil. Aquest mutu entrelaçament i la tensió resultant entre l'arrelament corpori i la transcendència expressiva pot verificar-se no només a les relacions del subjecte encarnat amb si mateix, amb els altres subjectes i amb el món sensible, sinó també a través de totes les instàncies culturals i socials en les que es realitza la vida humana.